

Nr 8

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av propositionen 1973:9 angående skydd för fiske med fast redskap, m.m. jämte motioner.

Propositionen

I propositionen 1973:9 har Kungl. Maj:t (jordbruksdepartementet) berett riksdagen tillfälle att avge yttrande över de ändringar i fiskeristadgan som i statsrådsprotokollet förordats.

I propositionen föreslås vissa ändringar i gällande fiskeristadga (1954:607) över vilka riksdagens yttrande bör inhämtas. Bl. a. förordas ett generellt förbud mot fiske med krokredskap inom 50 m från större fast redskap. Från bevakningssynpunkt föreslås generellt märkningstvång för utestående redskap. Vidare föreslås förbud att fånga krabba eller hummer vid dykning.

Motionerna

I motionen 1973:1579 av herr Grebäck m. fl. (c) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att fiskeristadgan och 1950 års lag om rätt till fiske snarast blir föremål för omarbetning i enlighet med de riktlinjer som anges i motionen.

I motionen 1973:1580 av herr Hedin m. fl. (m, s, c, fp) hemställs att riksdagen beslutar att godkänna propositionen 1973:9 med den ändringen att skyddsavståndet från fasta redskap bestämmes till 100 m i stället för 50 m.

Utskottet

Bestämmelser som reglerar fisket återfinns i flera författningar. Sålunda anges i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde vad som är allmänt resp. enskilt vatten. I lagen (1950:596) om rätt till fiske, fiskerättslagen, anges vem som har rätt att fiska i allmänt och enskilt vatten. Enligt denna lag får varje svensk medborgare fiska med rörligt redskap i allmänt vatten. För att få sätta ut fast redskap i allmänt vatten fordras normalt särskilt tillstånd. I enskilt vatten får som regel fiske bedrivas endast av jordägaren eller den som enligt avtal,

urminnes hävd, dom eller skattläggning eller på annan särskild grund har rätt till det. Från denna regel finns en rad delvis mycket långtgående undantag om fritt fiske vid havskusterna och i de fem största insjöarna.

Fiskeristadgan (1954: 607) innehåller allmänna bestämmelser om fiskets vård och bedrivande inom rikets vattenområden. Dessutom får länsstyrelse enligt 14 § fiskeristadgan för länet eller del därav meddela särskilda bestämmelser i ämnet. Dessa får dock inte avse undantag från förbud enligt de allmänna bestämmelserna.

I propositionen 1973: 9 anmäls att fiskeristyrelsen i enlighet med Kungl. Maj:ts uppdrag har utarbetat förslag till ny fiskeristadga. Styrelsen har haft att utgå från fritidsfiskeutredningens betänkande (SOU 1968: 13) och däröver avgivna remissyttranden. Förslaget har utarbetats i samverkan med bl. a. yrkesfiskets och fritidsfiskets organisationer. Departementschefen anser att förslaget väl fyller syftet att anpassa fiskeristadgan efter nya rön och erfarenheter, särskilt på fiskevårdens område. Dock är han inte beredd biträda alla de ändringsförslag som framlagts och har därför inte för avsikt att förorda en helt ny fiskeristadga utan begränsar sig till att föreslå att vissa ändringar och tillägg görs i gällande stadga. Fiskeristyrelsen har bl. a. föreslagit att åtskilliga lokala bestämmelser om förbud att använda vissa redskap och fiskemetoder skall tas in i fiskeristadgan och ges giltighet för hela landet. Vid remissbehandlingen har denna principlösning fått ett positivt mottagande, men krav på undantag av hänsyn till lokala förhållanden har samtidigt framställts. Departementschefen anser att fördelen med för hela landet enhetliga fiskebestämmelser inte är så stor att man för den skull bör rubba bestående förhållanden i de fall där detta skulle medföra betydande nackdelar från fiskerinäringens eller fiskevårdens synpunkt. Endast i sådana fall, då en klar majoritet av remissinstanserna tillstyrkt att lokala bestämmelser ges generell giltighet, har departementschefen funnit sig böra förorda en sådan ändring.

I motionen 1973: 1579 begärs bl. a. en omarbetning av fiskeristadgan. En sådan omarbetad stadga skulle, såvitt framgår av motionen, i princip överensstämma med fiskeristyrelsens förslag. Motionärerna anser propositionen innebära att vi även efter förordade ändringar kommer att ha en otidsenlig fiskeristadga.

Utskottet får i anledning av nyssnämnda motionsyrkande erinra om att, såsom framhålls i propositionen, det i princip ankommer på Kungl. Maj:t att utfärda eller ändra fiskeristadgan. Endast beträffande vissa mera betydelsefulla ändringar har riksdagen förbehållit sig rätten att bli hörd, bl. a. i frågor som rör förhållandet mellan fiskande inbördes eller som eljest är av mera allmänt intresse (3LU 1954: 28 s. 72). I propositionen anges i enlighet härmed vissa principiella synpunkter på uppläggningen av fiskeristadgan och tas upp några förslag till ändringar av

stadgan i mera väsentligt hänseende. Bl. a. förordas att i stadgan införs ett generellt förbud mot fiske med krokredskap inom 50 m från större fast redskap. Mot de av departementschefen angivna principerna för ändring av fiskeristadgan har utskottet ingen erinran. Förevarande motionsyrkande avstyrks således.

Ett av de förslag till ändringar i fiskeristadgan, över vilka Kungl. Maj:t berett riksdagen tillfälle yttra sig, gäller, som nyss nämnts, bestämmelser om skydd för fiske med fast redskap. Enligt gällande bestämmelser fordras i regel särskilt tillstånd för att få utsätta fast redskap i allmänt vatten. Sådana redskap används huvudsakligen av yrkesfiskare. Skyddsbestämmelser till förmån för fiske med fast redskap på allmänt vatten kan meddelas av länsstyrelsen med stöd av 14 § fiskeristadgan. De bestämmelser som på grund härav har meddelats varierar från län till län.

Utskottet anser det i likhet med departementschefen vara lämpligt att i fiskeristadgan införa en för hela landet gällande bestämmelse om förbud mot fiske med krokredskap inom visst avstånd från större fast redskap och från stängvad. Härigenom underlättas det för fritidsfiskarna att hålla reda på gällande bestämmelser.

Enligt propositionen bör det för hela landet gällande skyddsavståndet bestämmas till 50 m. Detta avstånd överensstämmer med det förslag som fiskeristyrelsen framlagt i samråd med representanter för såväl yrkesfisket som fritidsfisket. Länsstyrelse bör enligt propositionen inte kunna medge undantag från förbudet att fiska med krokredskap innanför skyddsavståndet. Däremot bör länsstyrelse kunna lokalt besluta om en vidare zon, om det i särskilda fall anses påkallat för fiskets vård och bedrivande.

I motionen 1973: 1580 föreslås att skyddsavståndet i stället för 50 m skall vara 100 m. Enligt motionen har man redan i flera län skyddsavstånd överstigande 50 m. Genom det större avståndet undviker man, påpekar motionärerna, särbestämmelser i en rad län.

Av propositionen framgår att flera remissinstanser däribland Sveriges fiskares riksförbund förordar ett skyddsområde om 100 m kring fast fiskeredskap. Som departementschefen anför torde det knappast föreligga någon risk för att, som ett par remissinstanser anfört, rätten till fritt fiske vid t. ex. Västkusten skulle komma att inskränkas genom ökad utsättning av fasta redskap efter införandet av skyddsbestämmelserna. Utskottet finner för sin del övervägande skäl tala för att skyddsavståndet f. n. bestäms till 100 m. Med denna jämkning tillstyrker utskottet departementschefens förslag beträffande skydd för fiske med fast redskap.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt föranleder ingen erinran från utskottets sida.

För att reglera förhållandena mellan olika kategorier fiskare krävs

enligt motionen 1973: 1579 en snar omarbetning av fiskerättslagen. Bland olika kategorier fiskare nämns yrkesfiskare, binäringsfiskare, fritidsfiskare och deltidfiskare. Enligt fritidsfiskeutredningen, vartill hänvisas i motionen, har deltidfisket på sina håll fått en omfattning som från yrkesfiskets sida måste betraktas med oro. Utredningen ansåg en begränsning av deltidfisket vara önskvärd. I motionen åberopas vidare till Kungl. Maj:t ingivna framställningar om översyn av fiskerättslagen från Sveriges fiskares riksförbund, Sveriges fritidsfiskares riksförbund, Svenska västkustfiskarnas centralförbund och Svenska ostkustfiskarnas centralförbund. Vid översynen bör enligt motionen strävan vara att renodla å ena sidan yrkesfisket och husbehovsfisket i de trakter, där detta har betydelse för vederbörandes försörjning, samt å andra sidan fritidsfisket. I motionen liksom i de i densamma åberopade framställningarna och utredningarna uppges att åtminstone på vissa håll konflikter förekommer mellan olika kategorier fiskande. Enligt utskottets mening kan det vara motiverat att se över de bestämmelser som reglerar fördelningen av fisket mellan olika kategorier fiskande. Något särskilt uttalande från riksdagens sida i denna fråga synes dock inte vara erforderligt, eftersom departementschefen enligt vad som framgår av propositionen räknar med att hithörande problem får tas upp vid en framtida översyn av fiskerättslagen eller i liknande sammanhang.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. anser motionen 1973: 1579, såvitt avser omarbetning av fiskerättslagen, besvarad med vad utskottet i det föregående anfört,
2. lämnar motionen 1973: 1579 i återstående del utan åtgärd,
3. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till ändringar i fiskeristadgan och med bifall till motionen 1973: 1580 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet i det föregående anfört om skyddsavstånd till fast fiskeredskap,
4. i övrigt som sitt yttrande ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande Kungl. Maj:ts förslag till ändringar i fiskeristadgan i återstående del.

Stockholm den 6 mars 1973

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Närvarande: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s), Hedin (m), Hedström (s), Jonasson (c), Magnusson i Tanum (s)*, Augustsson (s), Larsson i Borrby (c), fru Lindberg (s), herrar Takman (vpk), Berndtsson i Bokenäs fp), Åberg (fp)*, fru Theorin (s) och herr Leuchovius (m).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.